

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 18 januari 2017¹

”Begäran om förhandsavgörande — Tullunionen och gemensamma tulltaxan — Återbetalning av importtullar — Förordning (EEG) nr 2913/92 (tullkodexen) — Artikel 241 första stycket första strecksatsen — Skyldighet för medlemsstaten att föreskriva betalning av dröjsmålsränta även om ingen talan väckts vid nationell domstol”

I mål C-365/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Finanzgericht Düsseldorf (Skattedomstolen i Düsseldorf, Tyskland) genom beslut av den 24 juni 2015, som inkom till domstolen den 14 juli 2015, i målet

Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen

mot

Hauptzollamt Bielefeld,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna M. Vilaras (referent), J. Malenovský, M. Safjan och D. Šváby,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona

justitiesekreterare: handläggaren I. Illéssy,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 25 maj 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen, genom D. Ehle, Rechtsanwalt, A. Willems, avocat och S. De Knop, advocaat,
- Hauptzollamt Bielefeld, inledningsvis genom K. Greven, i egenskap av ombud, och slutligen genom M. Greven och S. Holtmann, båda i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom J. Möller och T. Henze, båda i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom A. Collabолletta och G. Palmieri, båda i egenskap av ombud,

¹ — * Rättegångsspråk: tyska.

— Europeiska unionens råd, genom M. Balta och J.-P. Hix, båda i egenskap av ombud,
— Europeiska kommissionen, genom L. Grønfeldt och T. Maxian Rusche, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 8 september 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 241 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, 1992, s. 1 svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad tullkodexen).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen (nedan kallat Wortmann) och Hauptzollamt Bielefeld (huvudtullkontoret i Bielefeld, Tyskland). Målet rör betalning av ränta vid återbetalning av de antidumpningstullar som Wortmann betalat med tillämpning av rådets förordning (EG) nr 1472/2006 av den 5 oktober 2006 om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa skodon med överdelar av läder med ursprung i Folkrepubliken Kina och Socialistiska republiken Vietnam och om slutgiltigt uttag av den preliminära antidumpningstull som införts på sådan import (EUT L 275, 2006, s. 1), vilken delvis ogiltigförklarats genom domen av den 2 februari 2012, Brosmann Footwear (HK) m.fl./rådet (C-249/10 P, EU:C:2012:53).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Tullkodexen

- 3 I artikel 4 i tullkodexen föreskrivs följande:

”I denna kodex används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

10) importtullar:

— tullar och avgifter med motsvarande verkan vilka skall betalas vid import av varor,

...”

- 4 Artikel 232 i tullkodexen har följande lydelse:

”1. Om tullbeloppet inte har betalats inom föreskriven tid gäller följande:

...

- b) Dröjsmålsränta skall debiteras utöver tullbeloppet. Räntesatsen för dröjsmålsräntan får vara högre än räntesatsen för kreditränta. Den får inte vara lägre än denna räntesats.

...”

5 I artikel 236 i tullkodexen föreskrivs följande:

”1. Import- eller exporttullar skall återbetalas i den utsträckning som det fastställs att tullbeloppet då tullen betalades inte var det som lagligen skulle betalas eller att beloppet har bokförts i strid med artikel 220.2.

...

2. Import- eller exporttullar skall återbetalas eller efterges på ansökan som inges till vederbörande tullkontor inom en tid av tre år från den dag då gäldenären underrättades om tullbeloppet.

Denna tid skall förlängas om den person det gäller framlägger bevis på att han var förhindrad att inge sin ansökan inom nämnda tid på grund av oförutsebara omständigheter eller force majeure.

Om tullmyndigheterna inom denna tid själva upptäcker att någon av de situationer som beskrivs i punkt 1 första och andra stycket föreligger, skall de på eget initiativ återbetala eller efterge tullbeloppet.”

6 I artikel 241 i tullkodexen föreskrivs följande:

”Om tullmyndigheterna återbetalar import- eller exporttullar eller kredit- eller dröjsmålsränta som uppburits vid betalning av dessa tullar, skall de inte behöva betala ränta för detta. Ränta skall emellertid betalas:

- om ett beslut att bevilja en ansökan om återbetalning inte verkställs inom tre månader från den dag då beslutet fattades, eller
- om nationella bestämmelser så föreskriver.

Detta räntebelopp skall beräknas på ett sådant sätt att det motsvarar det belopp som skulle debiteras för detta ändamål på den nationella penning- eller finansmarknaden.”

Förordning nr 1472/2006

7 Artikel 1 i förordning nr 1472/2006 föreskriver följande:

”1. En slutgiltig antidumpningstull skall införas på import av vissa skodon med överdelar av läder eller konstläder, med undantag av sport skor, skodon som är tillverkade med hjälp av särskild teknik, tofflor och andra inneskor samt skodon med tåhätteförstärkning, som har ursprung i Kina och Vietnam och klassificeras enligt [Kombinerade nomenklaturen]-nummer ...

...

4. Om inget annat anges skall gällande bestämmelser om tullar tillämpas.”

Tysk rätt

- 8 1§ Abgabenordnung (allmänna skattelagen), i den lydelse som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad skattelagen), föreskriver följande:

”(1) Denna lag är tillämplig på alla skatter och avgifter, inbegripet återbetalning som följer av ett skatterättsligt förhållande, vilka regleras av tysk federal lag eller unionsrätt, i den mån de administreras av federala skattemyndigheter eller av delstaternas skattemyndigheter. Lagen får bara tillämpas om inte annat följer av unionsrätten.

...

(3) Bestämmelserna i denna lag ska i tillämpliga delar gälla för andra skyldigheter som följer av ett skatterättsligt förhållande, om inte annat följer av unionsrätten”

- 9 3§ punkterna 3 och 4 skattelagen har följande lydelse:

”(3) Import- och exporttullar enligt artikel 4 punkterna 10 och 11 i tullkodexen ska utgöra skatter enligt denna lag.

(4) Med andra skyldigheter som följer av ett skatterättsligt förhållande avses ... ränta (233–237 §§), ... samt ränta i den mening som avses i tullkodexen ...”

- 10 I 37 § skattelagen föreskrivs följande:

”(1) Bland rättigheterna med avseende på en skatteskuld återfinns ... [bland annat] rätten till återbetalning enligt stycke 2 ...

(2) Om en skatt ... utan rättslig grund har betalats eller återbetalats, har den för vilkens räkning betalningen gjordes rätt till återbetalning av det betalda eller återbetalda beloppet från betalningsmottagaren”

- 11 I § 233 skattelagen anges följande:

”Rätt till återbetalning som följer av ett skatterättsligt förhållande (37 §) medför rätt till ränta enbart i den mån detta föreskrivs i lag ...”

- 12 I 236 § punkt 1 skattelagen fastställs följande:

”Om en fastställd skatt sätts ned eller blir föremål för återbetalning genom ett lagakraftvunnet domstolsavgörande eller på grundval av ett sådant avgörande, ska, om inte annat följer av punkt 3, ränta utgå på det belopp med vilket skatten sätts ned, eller på det belopp som ska återbetalas, från och med den dag då ärendet om återbetalning anhängiggjordes vid domstol till och med dagen för betalning ...”

Det nationella målet och tolkningsfrågan

- 13 Mellan åren 2006 och 2012 importerade Wortmann i eget namn, för fri omsättning i Europeiska unionen, skodon med överdelar av läder med ursprung i Kina och Vietnam, som tillverkats av Brosmann Footwear (HK) Ltd (nedan kallat Brosmann) och av Seasonable Footwear (Zhongshan) Ltd (nedan kallat Seasonable). Eftersom dessa skodon omfattas av ett av de nummer i Kombinerade nomenklaturen (KN) som anges i artikel 1.1 i förordning nr 1472/2006, påfördes Wortmann antidumpningstull av huvudtullkontoret i Bielefeld med tillämpning av den förordningen.

- 14 Wortmann ansökte den 22 juli 2010 hos huvudtullkontoret i Bielefeld om återbetalning av de antidumpningstullar som erlagts för perioden juni 2007–juni 2010. Den 14 februari 2011 ingav Wortmann en ny ansökan om återbetalning av antidumpningstullar som betalats fram till den 31 december 2010. Slutligen ansökte Wortmann den 7 maj 2012 om återbetalning av antidumpningstullar som betalats sedan år 2006. Till stöd för samtliga dessa ansökningar åberopades bland annat det mål som pågick vid Europeiska unionens tribunal och senare vid domstolen, vilket gav upphov till domen av den 2 februari 2012, Brosmann Footwear (HK) m.fl./rådet (C-249/10 P, EU:C:2012:53).
- 15 Genom denna dom ogiltigförklarade domstolen delvis förordning nr 1472/2006, bland annat när det gäller Brosmann och Seasonable. Skälet till denna ogiltigförklaring var att Europeiska kommissionen felaktigt hade underlåtit att pröva ansökningarna om status som företag som verkar i en marknadsekonomi eller, i andra hand, om individuell behandling av sökandena.
- 16 Den 17 april 2013 beslutade huvudtullkontoret i Bielefeld om återbetalning till Wortmann av antidumpningstullar uppgående till 61 895,49 euro för år 2007 och 92 870,62 euro för år 2008.
- 17 Wortmann begärde i skrivelse av den 29 november 2013 att huvudtullkontoret i Bielefeld skulle utge ränta på de återbetalda beloppen uppgående till basräntan plus åtta procent, från och med tidpunkten för betalningen av antidumpningstullarna. Genom beslut av den 15 januari 2014 avslög huvudtullkontoret i Bielefeld denna begäran. En begäran om omprövning som Wortmann ingett mot detta beslut avslogs av huvudtullkontoret i Bielefeld den 17 september 2014.
- 18 Wortmann väckte talan vid den hänskjutande domstolen och yrkade att huvudtullkontoret i Bielefeld skulle förpliktas att till Wortmann utge ränta på de återbetalda beloppen.
- 19 Den hänskjutande domstolen anser att tolkningen av artikel 241 i tullkodexen är avgörande för målets utgång. Enligt den hänskjutande domstolen var betalning av ränta på de återbetalda beloppen utesluten enligt artikel 241 första meningen i tullkodexen.
- 20 Eftersom de villkor som föreskrivs i artikel 241 andra meningen första strecksatsen i tullkodexen inte är uppfyllda i det nationella målet, kan nämligen endast nationella bestämmelser, i enlighet med artikel 241 andra meningen andra strecksatsen, utgöra grund för sökandens begäran om betalning av ränta. Den hänskjutande domstolen har i detta hänseende påpekat att det följer av 37 § punkt 2 första meningen jämförd med 233 § första meningen skattelagen att de rättigheter som följer av en skatteskuld endast omfattar ränta om det föreskrivs i lag. Följaktligen är det i tysk rätt endast 236 § skattelagen som kan utgöra rättslig grund för betalning av ränta. Denna bestämmelse är dock inte tillämplig i det nationella målet, eftersom sökanden inte inlett ett domstolsförfarande i syfte att erhålla återbetalning av de antidumpningstullar som betalats till huvudtullkontoret i Bielefeld.
- 21 Mot bakgrund av detta har den hänskjutande domstolen angett att den hyser tvivel när det gäller förenligheten av denna slutsats med unionsrätten. Den hänskjutande domstolen har erinrat om den rättspraxis enligt vilken principen om att medlemsstaterna är skyldiga att betala ränta på skatter och avgifter som tagits ut i strid med unionsrätten följer av unionsrätten (dom av den 18 april 2013, Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, punkt 22). Den hänskjutande domstolen har sålunda ställt sig frågan huruvida det inte, under de omständigheter som är i fråga i det nationella målet, enligt den ”oskrivna unionsrätten” krävs att ränta betalas avseende de importtullar som blivit föremål för återbetalning. Härvid ska enligt den hänskjutande domstolen särskilt beaktas att de nationella bestämmelserna om räntebetalning, i förevarande fall 233 §§ skattelagen, ska gälla i tillämpliga delar enbart om inte annat följer av unionsrätten, vilket följer av 1 § punkt 3 första meningen och 3 § punkt 4 skattelagen.

- 22 Mot denna bakgrund beslutade Finanzgericht Düsseldorf (Skattedomstolen i Düsseldorf, Tyskland) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Ska artikel 241 i tullkodexen tolkas så, att de nationella bestämmelser som avses däri, mot bakgrund av den i unionsrätten fastställda effektivitetsprincipen, ska föreskriva att ränta ska utgå på belopp avseende återbetalda importtullar från och med tidpunkten för betalning av tullarna till och med tidpunkten för återbetalningen av dem, även i sådana fall där det inte väckts talan om återbetalning vid nationell domstol?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 23 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 241 i tullkodexen tolkas så, att de nationella bestämmelserna som avses däri ska föreskriva att ränta ska utgå på belopp avseende återbetalda importtullar från och med tidpunkten för betalning av tullarna till och med tidpunkten för återbetalningen av dem.
- 24 I detta hänseende påpekar domstolen att artikel 241 första meningen i tullkodexen föreskriver att om tullmyndigheterna återbetalar import- eller exporttullar eller kredit- eller dröjsmålsränta som uppburits vid betalning av dessa tullar, ska de inte behöva betala ränta för detta.
- 25 Denna bestämmelse kan emellertid inte i sig innebära att den nationella lagstiftningen, i en situation såsom den som är i fråga i det nationella målet, med giltighet kan föreskriva att ränta inte ska utgå på belopp avseende återbetalda importtullar från och med tidpunkten för betalning av tullarna till och med tidpunkten för återbetalningen av dem.
- 26 Det framgår nämligen såväl av bakgrunden till artikel 241 i tullkodexen som av det sammanhang i vilket den bestämmelsen ingår att den inte är tillämplig under sådana omständigheter som är i fråga i det nationella målet.
- 27 Av den analys av bakgrunden till denna bestämmelse som generaladvokaten gjort i punkterna 48–50 i sitt förslag till avgörande framgår sålunda att artikel 241 i tullkodexen avser fall där det, efter det att tullmyndigheten har frigjort de berörda varorna, framgår att de importtullar som inledningsvis uttagits ska nedsättas och att samtliga eller en del av de importtullar som betalats av en aktör därför ska återbetalas till denne.
- 28 De förklaringar rörande bakgrunden till den bestämmelse som blivit artikel 241 i tullkodexen, vilka Europeiska kommissionen har lämnat vid förhandlingen, visar att antagandet av bestämmelsen motiverades av den omständigheten att tullmyndigheterna, i de flesta fall, endast genomför en kontroll i efterhand av tulldeklarationerna, vilket innebär att det är mycket möjligt att en sådan kontroll leder till återbetalning av importtullar som redan erlagts.
- 29 Genom tullkodexen infördes dessutom en viss symmetri när det gäller frågan om betalning av ränta mellan, å ena sidan, situationen för aktörer till vilka importtullar ska återbetalas med anledning av fel som beror på den snabbhet som utmärker förtullningssystemet i många fall, utan undersökning av varorna innan de frigörs, och, å andra sidan, situationen för aktörer som, på grund av fel av samma typ, tvärtom tvingas betala ytterligare importtullar till tullmyndigheten.
- 30 Såsom framgår av domen av den 31 mars 2011, Aurubis Bulgaria (C-546/09, EU:C:2011:199, punkterna 26–34), kan, för det fall ett visst tullbelopp återstår att betala till följd av en ny beräkning av tullbeloppet på grundval av kompletterande uppgifter, dröjsmålsränta nämligen endast tas ut på detta belopp, enligt artikel 232.1 b i tullkodexen, för perioden efter utgången av betalningsfristen avseende detta belopp.

- 31 I det motsatta fallet att den nya beräkningen av tullen leder till en återbetalning till den berörde aktören av en del av eller hela det erlagda tullbeloppet framgår det av artikel 241 i tullkodexen att ränta endast ska erläggas från utgången av den frist på tre månader som föreskrivs i denna bestämmelse. Den nationella lagstiftaren kan dock föreskriva att ränta även ska betalas i andra fall.
- 32 Det framgår av beslutet om hänskjutande att återbetalningen av antidumpningstullar till Wortmann inte hade sitt ursprung i ett fel vid beräkningen av tullbeloppet som upptäckts av Wortmann efter det att behörig tullmyndighet frigjort varorna. Bestämmelsen i artikel 241 första meningen i tullkodexen kan följaktligen inte, i en sådan situation som är i fråga i det nationella målet, tolkas på så sätt att den i princip utesluter betalning av ränta.
- 33 Den omständigheten att den hänskjutande domstolen, formellt sett, har begränsat sin fråga till att avse tolkningen av artikel 241 i tullkodexen, utgör emellertid inte hinder för att EU-domstolen tillhandahåller den domstolen alla uppgifter om unionsrättens tolkning som kan vara användbara vid avgörandet av det nationella målet, oberoende av om det har hänvisats därtill i frågan eller inte (se, analogt, dom av den 29 oktober 2015, Nagy, C-583/14, EU:C:2015:737, punkterna 20 och 21 samt där angiven rättspraxis).
- 34 Det ska tillika erinras om att det enligt domstolens praxis ankommer på de nationella myndigheterna att inom sitt rättssystem dra konsekvenserna av att en förordning om antidumpningstullar har förklarats vara ogiltig, vilket får till följd att de antidumpningstullar som har betalats enligt den aktuella förordningen inte var de som lagligen skulle betalas i den mening som avses i artikel 236.1 i tullkodexen. Tullmyndigheterna bör därför i princip återbetala dessa antidumpningstullar i enlighet med nämnda bestämmelse, om villkoren för återbetalning, däribland det villkor som anges i artikel 236.2 i tullkodexen, är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 september 2007, Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, punkt 67, och dom av den 18 mars 2010, Trubowest Handel och Makarov/rådet och kommissionen, C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 25).
- 35 I förevarande fall har behörig tysk tullmyndighet – till följd av ogiltigförklaringen av förordning nr 1472/2006 genom dom av den 2 februari 2012, Brosmann Footwear (HK) m.fl./rådet (C-249/10 P, EU:C:2012:53), i den mån denna förordning rörde bland annat Brosmann och Seasonable, vars skodon Wortmann importerat till unionen för fri omsättning – gjort bedömningen att de antidumpningstullar som betalats inte var de som lagligen skulle betalas i den mening som avses i artikel 236.1 första stycket i tullkodexen och därför återbetalat beloppet till Wortmann, dock utan den dröjsmålsränta som Wortmann begärt.
- 36 I detta hänseende påpekar domstolen att artikel 236.1 första stycket i tullkodexen visserligen föreskriver återbetalning av antidumpningstullar i en situation såsom den som är i fråga i det nationella målet, men att den inte uttryckligen anger om återbetalningen ska omfatta ränta på det återbetalda beloppet.
- 37 Det ska vidare påpekas att det följer av domstolens praxis att när avgifter eller tullar tagits ut av en medlemsstat med tillämpning av en unionsförordning som ogiltigförklarats av unionsdomstolarna har de som erlagt avgiften eller tullen i fråga i princip rätt till inte bara återbetalning av de erlagda beloppen, utan även ränta på dessa belopp (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 september 2012, Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 och C-234/10, EU:C:2012:591, punkterna 65–67 och där angiven rättspraxis).
- 38 För det första utesluter varken artikel 236.1 eller artikel 241 i tullkodexen återbetalning av ränta i en situation som den som är i fråga i det nationella målet. För det andra genomfördes återbetalningen av antidumpningstullarna i fråga till följd av domstolens ogiltigförklaring av den förordning på grundval av vilken dessa tullar påförts, det vill säga därför att påförandet av tullbeloppen var oförenligt med

unionsrätten, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Behörig nationell myndighet ska följaktligen anses vara skyldig att utge ränta på de tullbelopp som den återbetalat till det berörda företaget.

- 39 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska tolkningsfrågan därför besvaras enligt följande. När importtullar, däribland antidumpningstullar, återbetalas med anledning av att de påförts i strid med unionsrätten, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera, har medlemsstaterna en skyldighet enligt unionsrätten att till de återbetalningsberättigade betala ränta på tullbeloppet, vilken löper från den dag då de återbetalningsberättigade erlade det återbetalda beloppet.

Rättegångskostnader

- 40 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

När importtullar, däribland antidumpningstullar, återbetalas med anledning av att de påförts i strid med unionsrätten, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera, har medlemsstaterna en skyldighet enligt unionsrätten att till de återbetalningsberättigade betala ränta på tullbeloppet, vilken löper från den dag då de återbetalningsberättigade erlade det återbetalda beloppet.

Underskrifter